

Hypertyreóza (zvýšená funkce štítné žlázy)

Co je hypertyreóza?

Hypertyreóza, nebo také tyreotoxikóza, je stav, kdy štítná žláza produkuje nadměrné množství hormonů (tyroxinu – T4 a trijodtyroninu – T3). Tyto hormony regulují metabolismus, a jejich nadbytek může vést k řadě příznaků, které mohou negativně ovlivnit zdraví a kvalitu života (např. hubnutí, pocit horka, pocení, třes rukou, zrychlený puls, nespavost).

Hypertyreóza postihuje přibližně 1–2 % populace. Častěji se vyskytuje u žen než u mužů a nejčastěji se objevuje mezi 20. a 50. rokem života.

Příčiny hypertyreózy

Mezi nejčastější příčiny patří:

- **Graves-Basedowova nemoc** – autoimunitní onemocnění, kdy tělo tvoří protilátky stimulující štítnou žlázu k nadměrné činnosti.
- **Polynodózní toxická struma** – zvětšená štítná žláza s více uzly, které neregulovaně produkují hormony.
- **Toxický adenom** – jeden hormonálně aktivní uzel ve štítné žláze.
- **Subakutní (de Quervainova) tyreoiditida** – zánětlivé onemocnění štítné žlázy, často spojené s přechodným zvýšením uvolňování hormonů štítné žlázy.
- **Některé léky (např. amiodaron)** mohou vyvolat hypertyreózu.

Možnosti léčby

Léčba závisí na příčině hypertyreózy, věku pacienta, přidružených onemocněních a osobních preferencích. Obvykle se rozlišují tři hlavní přístupy:

1. Podávání léků (tyreostatika)

- Nejčastěji používané léky: **thiamazol**, (výjimečně propylthiouracil).
- Snižují tvorbu hormonů ve štítné žláze.
- Užívají se obvykle 12–18 měsíců, poté se hodnotí výsledek a případně zvažuje definitivní léčba.

Možná rizika:

- Alergické reakce (vyrážka, svědění) – obvykle řešitelné pomocí běžných léků proti alergii a není důvodem k přerušení léčby
- Porucha jaterních funkcí (zejména u propylthiouracilu)
- Vzácně útlum kostní dřeně (agranulocytóza) – stav ohrožující život, nutno ihned vyhledat lékaře při horečce a bolestech v krku

2. Léčba radiojódem

- Radioaktivní izotop jódu (I-131) se podává ústy ve formě kapsle a hromadí se ve štítné žláze, kde postupně ničí buňky produkující hormony.
- Jednoduchá, ambulantní metoda, možná volba u dospělých pacientů, zejména s Gravesovou nemocí nebo toxickou strumou.

Možná rizika a nevýhody:

- Riziko vzniku hypotyreózy (snížené funkce štítné žlázy) – nahraditelné hormonální substitucí (léky).

ÚVNÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakultní nemocnice Praha**Informace PRO PACIENTY**
od zdravotníků z ÚVNuvn.cz/propacienty

- Není vhodná u nemocných s endokrinní orbitopatií (onemocnění očí spojené s Gravesovou chorobou).
- Po léčbě je třeba dodržovat dočasná opatření k ochraně okolí před ozáření (např. omezení kontaktu s malými dětmi).

3. Chirurgická léčba (tyreoidektomie)

- Odstranění celé štítné žlázy, vhodné řešení zejména u velkých strum, uzlů podezřelých ze zhoubného nádoru, nebo pokud není jiná léčba vhodná.
- Výkon provádí specializovaný chirurg na ORL nebo chirurgii.

Možná rizika a nevýhody:

- Riziko poškození hlasivkového nervu (porucha hlasu)
- Krvácení nebo infekce v oblasti krku
- Poškození příštítných tělísek – může vést k poruše hladiny vápníku
- Trvalá hypotyreóza – nutnost celoživotní léčby hormonem (levotyroxin)

Závěr

Hypertyreóza je dobře léčitelná, ale vyžaduje pečlivou spolupráci mezi pacientem a lékařem. Cílem léčby je dosažení normální funkce štítné žlázy a odstranění nepříjemných příznaků. Výběr vhodné léčby je individuální a závisí na mnoha faktorech.

V případě plánování gravidity je vhodné vyčkat na vyléčení hypertyreózy.

Při jakýchkoli otázkách nebo nejasnostech se obraťte na svého endokrinologa.

Vážená paní, vážený pane, děkujeme za Vaši důvěru i potřebnou spolupráci a přejeme Vám brzké uzdravení.